

2018

LVII. ŠP (25.–27. 5.)

Jako obvykle mu předcházela krajská postupová kola, v tomto roce jich bylo devatenáct. Programová rada nakonec vybrala jedenáct nejzajímavějších inscenací. Přijelo na 150 účastníků včetně členů souborů, pozorovatelů, lektorů či dalších hostů, ostatně jako obvykle...

V mimořádně rozmanitém programu se k základní podstatě experimentu přiblížili svěřenci Jarky Holasové z Jaroměře, soubor Nic a pořád nic ZUŠ F. A. Šporka. V režii Petry Březinové a Jarky Holasové uvedli Čapkovy drama R.U.R – jako **RUR?** – inscenaci založenou na scénografické složce jako „minimalistickou, spíše loutkovou a výtvarnou instalaci pro dva ‚dotýkané‘ diváky“. Další jaroměřský soubor JakKdo nabídl v režii Jarky Holasové performační představení, „drastickou výtvarnou stínohru“ podle Anny Vitvarové **Prasečinky**. Barvy, na plátně obtiskované obnaženým dívčím tělem, skutečné maso a krev, publikum v igelitových pláštěnkách a čepicích... A do třetice ještě soubor JakKdo s inscenací podle povídky Raye Bradburyho *Kosa* v režii Barbory Maksymové a Jarky Holasové jako „fetišistické technoshow“ **Asi jsme špatně odbočili** – čtyři dívky „manipulující s hřebíčky v rámu, který snímá kamera, vytvářejí reliéfní symbolické obrazy ilustrující děj povídky“, působivé a technologicky přebujelé, byť „jiskření mezi aktem tvorby a jejím výsledkem chybí“, jak v recenzi poznamenává Luděk Richter.

Využití audiovizuálních prostředků se chopil i soubor Relikty Praha. V inscenaci se složitým názvem **[[WAR-IN-PROGRESS]]_ch2v4** (režie Šimon Stiburek a Adam Pospíšil) použil filmové dotáčky, loutky a symbolické keramické figury „jako koláž příběhů, falešných obrazů války. Inscenace pracující s napětím mezi reálnou hrou a fiktivním, a před očima diváků snímaným obrazem, je sice naivní, ale upřímné hledání pravdy“. Doporučení do Hronova neminulo ani Divadlo Dagmar Karlovy Vary. Hana Franková inscenovala podle experimentální prózy Lukáše Beneše *Sokolov* „svérázné divadlo poezie“ s názvem **Prostory I – Sokolov**, v němž tři muži „ohledávají své místo k životu jako silnou metaforu bezduchosti současné panelákové pouště“. Další doporučení na JH porota udělila ostravskému souboru ZDividla ZUŠ E. Runda za inscenaci Terezy Agelové **Už brzy dozpívám**, koláž situací, monologů a paralelního jednání zhmotňujícího dívčí dospívání. O princip koláže se pokusili i Diverzanti Brno v inscenaci Kateřiny Volánkové **Domeček za hranicí slušnosti**, svým způsobem dokumentárním divadle „o komunistické zvůli“ s poněkud popisným a didaktickým vyzněním.

Specifický žánrový experiment nabídl Antonín Puchmajer D. S. Praha v inscenaci **Rösnerovo oko aneb Nutkání souložit se sochami**. Vladimír Mikulka, Kateřina Rudčenkova, Jakub Škorpil, Martin J. Švejda a Hana Tillmanová autenticky „inscenovali“ panelovou diskusi o mladých lidech v současném světě. Podle Richtera „absurditu žvástu, postmodernistické rozostřování a zpochybňování jistot a dehonestování čehokoliv, recese, mystifikace, happening, ústící však do neurčitěho konce“.

Statické divadlo Ostrava představilo **Útěk** (scénář a režie Jakub Tichý) jako metaforický příběh o cestě tří mužů „z nesvobody k nesvobodě“, který si velký ohlas u publika získal nejen pro skvělé charizmatické a autentické stylizované herectví. Avšak poněkud nejistého přijetí se dočkal soubor NaHRANě ZUŠ Litoměřice s inscenací podle Daniela Špinara a Jany Sloukové (variace jejich textu *Homo 06*) s názvem **H(S)rát duhu** v režii Aleše Pařízka: poněkud „matoucí kolážová kompozice na téma homosexuality měla k experimentu daleko“ – a podobně i **Sklenice**, hororová fraška podle novely Raye Bradburyho

The Jar v provedení souboru Praškeble Gymnázia Lanškroun, vedeného pedagogem Janem Střechou coby „konvenční, na slově vystavěná a psychorealisticky zahraná inscenace“.

Představení ve čtyřech veřejných diskusích hodnotil lektorský sbor: režisérka Viktorie Čermáková, Vladimír Hulec, Tomáš Jarkovský, Dragan Stojčevski a Jakub Hulák. V doprovodném programu pro veřejnost vystoupil soubor VTAHU SVČ Brno-Lužánky s inscenací Jana Buriana, Petra Davida a Marie Brabencové *Návrat nežádoucí*, konal se koncert Kujónů Ostrava / Frýdek-Místek, v programu *Šrámkův Písek – Písku* místní DDM opět pořádal tvůrčí dílny pro děti, Hračkolnu a lanový park Lezeto Písek, Studio dell' arte hrálo pohádky *Dlouhý, Široký a Bystrozraký* a *Zlatovláska*, písecká Family Of Move opět pořádala svou akční exhibici skoků a salt. Zaujal koncert alternativního folkrocku Křečový Žíly, ZUŠ Bechyně uvedla představení *Panská farma*, netradiční divadelní představení pro diváky od 12 let *Zadlužená princezna* hrálo královéhradecké Divadlo Lůza, byl uveden koncert French Touch – dotek francouzského šansonu a vystoupení improvizální skupiny Kámo, nahod'!

Experiment je pokus, jímž se ověřuje funkčnost a účinnost nějakého prostředku nebo postupu či hledají se nové, účinnější cesty k dosažení vytčeného cíle – v divadle obvykle nějakého sdělení syntézou specifických, inscenátory hledaných a „objevovaných“ jevištních prostředků. [...] Experiment není cílem, nýbrž prostředkem: neexperimentuje se, aby se experimentovalo, ale aby se vyzkoušelo, zda to či ono vede ke kýženému výsledku. I v experimentu se vnučuje otázka po funkčnosti prostředků a smyslu jejich volby: tedy otázka, zda jsou užity jen pro efekt, šok, exhibici svévole, samoúčelný naschvál, nebo pro co nejúčinnější sdělení. Ano, i šok patří do arzenálu divadla. Ale nesmí být jen exhibicí „odvahy“, prázdnou provokací, neschopnou konzistentně sdělit, oč jde. [...] Inscenačně 57. Šrámkův Písek nijak neoslnil – zřejmě se neurodilo. Řadu zajímavých námětů k přemýšlení i aktuálních témat a řadu nápaditých řešení však nabídl a je dobře, že tenhle druh divadla svou základnu k přemýšlení a hledání má. (Richter, Luděk. *Šrámkův Písek* 2018. AS 2018, www.amaterskascena.cz)

Z historie velmi dobře víme, že to, co bylo alternativní, experimentující a „jiné“, se po čase stalo obyčejným a občas dokonce normou. Respektovaným – či někdy naopak kritizovaným a odsuzovaným – středním proudem. [...] To ale neznamená, že každý, kdo s avantgardou či experimentem pracuje, by je musel nutně navždy opustit či (v dobrém i ve zlém) zkamenět. I letos najdeme v programu ŠP (či „uvízlé“ v síti národních přehlídek) tvůrce, kteří po léta stojí s vlajkami avantgardy v rukou a neuhnou ani o píd'. Petr Lanta, Ondřej Pumr, David Zelinka, Petr Marek, Bílé divadlo, Divadlo Kámen, Puchmajeři... Nemusejí. Divadlo je neživí a tvorba na poli nezávislého amatérského divadla jim nabízí neomezenou svobodu. Vědí to a využívají toho. (Hulec, Vladimír. Experiment jako neuralgický bod divadla – Šrámkův Písek jako jeho nervové centrum. Programová brožura ŠP 2018, s. 2–3)